

Hrvat. Športskomed. Vjesn. 2009; 24: 98-112

POVEZANOST MANIFESTNOG I DOŽIVLJAJNOG PERFEKCIIONIZMA SA SITUACIJSKIM PARAMETRIMA UČINKOVITOSTI KOŠARKAŠA

CORRELATION BETWEEN MANIFEST AND EXPERIENTIAL PERFECTIONISM WITH THE SITUATIONAL PARAMETERS OF THE BASKETBALL PLAYER EFFICIENCY

Joško Sindik

Dječji vrtić „Trnoružica“, Zagreb, Croatia

SAŽETAK

Dva su pravca kojima su autori pristupali problemu istraživanja perfekcionizma: u odnosu na njegove posljedice, i u odnosu na njegove karakteristike. Međutim, u ovom je istraživanju istraživan koncept unidimenzionalnog perfekcionizma, za koji se pretpostavilo da on može biti praktički dvodimenzionalan, te sadržavati manifestnu i doživljajnu komponentu. Perfekcionizam je zbog svojih obilježja pokazao povezanost s mnogim područjima ljudskog ponašanja, te je pretpostavljena njegova povezanost i sa situacijskim parametrima učinkovitosti košarkaša.

Osnovni cilj istraživanja bio je utvrditi relaciju manifestnog i doživljajnog perfekcionizma sa standardnim i izvedenim parametrima situacijske uspješnosti u košarci.

Sudionici u istraživanju su bili igrači ($N = 74$) iz devet momčadi koje su nastupale u prvoj fazi prvenstva Hrvatske u košarci, sudionici A-1 lige iz prvenstva 2006/2007. godine. Primjenjena je Burnsova skala perfekcionizma s 10 čestica (verzija prilagođena hrvatskoj populaciji), a iz službenih zapisnika utakmica prvenstva su prikupljeni podaci o parametrima situacijske učinkovitosti košarkaša. Nakon utvrđivanja metrijskih karakteristika upitnika, te kvazi-konfirmatorne faktorske analize, formirani su bruto-rezultati za dvije dimenzije perfekcionizma. Analizirane su kanoničke te pojedinačne korelacije između dvije dimenzije perfekcionizma te standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša.

U ovom se istraživanju pokazalo da ima metrijske osnove svesti unidimenzionalni perfekcionizam na dvije dimenzije. Dimenzije manifestnog i doživljajnog perfekcionizma nisu statistički značajno povezane niti s izvedenim, kao ni sa standardnim parametrima učinkovitosti košarkaša. Analiza pojedinačnih korelacija ukazuje na podatak da su «poželjni» situacijski parametri više pozitivno povezani s manifestnim perfekcionizmom.

Nije pronađena statistički značajna povezanost između manifestnog i doživljajnog perfekcionizma sa standardnim i izvedenim parametrima situacijske uspješnosti u košarci. Međutim, velik broj značajnih pojedinačnih korelacija ukazuje na važnost budućih istraživanja.

Ključne riječi: perfekcionizam, doživljajni, manifestni, košarka, povezanost

Primljeno 5. 09. 2009., prihvaćeno 16. 12. 2009.

SUMMARY

There are two directions in researching perfectionism: in relation to its consequences and in relation to its characteristics and dimensions. However, this research explored the concept of the unidimensional perfectionism which is supposed to be two-dimensional, containing a manifest and an experiential component. Perfectionism is correlated with many fields of human behavior. For that reason, in this study the correlation with the situational efficiency parameters in basketball was explored.

The basic goal of this study was to determine the relation between the manifest and the experiential perfectionism with standard and derived situational efficiency parameters in basketball. Participants in the survey were the basketball players ($N = 74$) pertaining to nine teams that have performed in the first stage of the Croatian Championship in basketball, members of the A-1 League Championship in season 2006/2007. The Burns Short perfectionism scale with 10 items was applied (adapted version of the Croatian population). Data about basketball performance were collected from the official statistics about the games played in championship. After determining metric characteristics of the questionnaire, and quasi-confirmatory factor analysis, total scores for two dimensions of perfectionism were calculated. Correlations between two dimensions of perfectionism with the standard and derived situational efficiency parameters in basketball, were found.

This research has shown the possibility for dividing unidimensional perfectionism in two dimensions. Dimensions of a manifest and a experiential perfectionism component didn't show a significant correlation with the derived, as well as with the standard parameters of efficiency of basketball. Analysis of single correlations points to the fact that "desirable" situation parameters positively are more positive correlated with a manifest perfectionism. No statistically significant correlation between manifest and experiential perfection with standard and derived parameters of situational success in basketball was established. However, a large number of significant individual correlations point to the importance of future research.

Keywords: perfectionism, experiential, manifest, basketball, correlations

UVOD

Težiti biti «savršen» je bitno za postizanje ciljeva pojedinca u poslu, društvenim odnosima, kao i u sportu. Perfekcionizam predstavlja tendenciju ostvarenja ili aspiracije vrlo visokim standardima. Burns (1983, iz 12) definira perfekcionizam kao «mrežu kognicija, uključujući očekivanja i interpretacije događaja i evaluacija sebe samog i drugih ljudi, čije je obilježje posjedovanje stavova s nizom nerealnih standarda, rigidnih i nefleksibilnih, koji izjednačuju samovrednovanje sa postignućem».

Perfekcionizam je pretežito istraživan kao trajna crta ličnosti (8), i glavna mu je karakteristika «visoki standardi izvedbe», u čemu se slažu svi istraživači. U istraživanjima se perfekcionizam povezuje s lošijom prilagodbom i postignućem. Vjeruje se da ove teškoće u prilagodbi proizlaze iz perfekcionističkih tendencija da se ima nerealno visoke standarde, pretjeranih generalizacija pogrešaka i propusta, strogoj samoevaluaciji i tendenciji da se prihvati razmišljanje o isključivo potpunom uspjehu

ili potpunom neuspjehu kao jedinom mogućem ishodu. Perfekcionizam se smatra normalnim kad osoba osjeća zadovoljstvo u težnji ka savršenstvu, ali prepoznajući i prihvaćajući vlastita ograničenja. Perfekcionizam postaje problem kada osoba ima nerealna očekivanja i nikad nije zadovoljna izvedbom (Hamachek, 1978, iz 9). Stoga se može promatrati kao neurotska dispozicija asociранa s mnogim psihopatološkim obilježjima, kao što su depresija, poremećaji hranjenja (8), sa socijalnom fobijom/anksioznošću, opsesivno-kompulzivnim poremećajima. Povezan je i s drugim negativnim posljedicama, kao što je osjećaj krivnje, težnja odlaganja, posjedovanje suicidalnih ideja, nisko samovrednovanje. U sportu, perfekcionizam je povezan s problemima sportskog uspjeha u natjecanju, crta anksioznosti i «izgaranja».

Definicije perfekcionizma

Odličan pregled dosadašnjih pokušaja definiranja perfekcionizma daje Lauri Korajlija (10) u Tablici 1.

Tablica 1. Pregled definicija perfekcionizma
Table 1. Review of the definitions of the perfectionism

Autori	Definicija
Atkins i Parker (1996)	Pasivni perfekcionizam Pasivnost kao posljedica pretjerane zabrinutosti zbog pogrešaka i sumnje u vlastite postupke. Aktivni perfekcionizam Aktivitet koji potiču visoki standardi i koji motivira ponašanje.
Terry-Short i sur. (1995)	Pozitivni perfekcionizam Težnja za postizanjem izrazito visokih ciljeva, motivirana zeljom za uspjehom. Negativni perfekcionizam Težnja za savršenstvom koja je motivirana potrebom za izbjegavanjem neuspjeha.
Hamachek (1956)	Neurotski perfekcionizam Težnja k izrazito visokim standardima motivirana strahom od neuspjeha i zabrinutošću zbog mogućeg razočaranja značajnih drugih. Normalni perfekcionizam Težnja k realnim i ostvarivim ciljevima koja dovodi do osjećaja zadovoljstva i povećava samopoštovanje.
Hewitt i Flett (1989)	Perfekcionizam očekivan od sebe Postavljanje visokih osobnih standarda i ciljeva te motivacija za postizanjem savršenstva. Perfekcionizam očekivan od drugih Visoka očekivanja od drugih i vrlo strogo ocjenjivanje njihova uratka. Izvana očekivani perfekcionizam Percepcija da nam drugi postavljaju nerealno visoke standarde i ciljeve.
Barrow i More (1983)	Perfekcionističko mišljenje Automatske misli koje odražavaju potrebu za savršenstvom i svjesnost o vlastitoj nesavršenosti.

Iz pregleda definicija može se sažeti da su dva temeljna pravca kojima su autori pristupali problemu istraživanja perfekcionizma: u odnosu na njegove posljedice, i u odnosu na njegove karakteristike (najčešće u smislu usmjerenosti, odnosno porijekla). Prva grupa istraživanja (usmjereni na posljedice) bavi se pozitivnim i negativnim posljedicama ponašanja koje je utemeljeno na perfekcionizmu. Stupanj «pozitivnosti» poticanja

osnovana je na procjeni poželjnosti posljedica perfekcionističkim tendencijama usmjerenog ponašanja u smjeru dobrobiti, «duševnog zdravlja», razvoja pojedinca. Primjerice, neurotske tendencije smatraju se u ovom kontekstu nepoželjnim posljedicama perfekcionizma.

Druga grupa istraživanja usmjereni je na dimenzije odnosno karakteristike perfekcionizma. Pretpostavlja

se, naime, da perfekcionizam može imati jednu ili više dimenzija. Temeljna zamisao ovih vrsta promišljanja jest u mogućnosti da je perfekcionizam generalizirana crta ličnosti, koja ima utjecaj na cjelokupno ponašanje pojedinca (unidimenzionalni perfekcionizam). Druga mogućnost je da je možda riječ o višedimenzionalnom konstruktu, pa se perfekcionističke tendencije pokazuju jedino u specifičnim područjima života. Hewitt i Flett (8) neovisno jedan o drugome razvijaju koncepciju perfekcionizma koja se sastoji od tri dimenzije: orijentiran na sebe, orijentiran na druge, te društveno uvjetovani perfekcionizam.

Razumijevanje kognitivnih, afektivnih i ponašajnih korelata perfekcionizma osobito je bitno u područjima u kojima se očekuje utjecaj na ponašanja koja impliciraju postignuće, a jedno od takvih područja je natjecateljski sport (6). Multidimenzionalni perfekcionizam u sportskim situacijama koncept je koji je razvio Dunn sa suradnicima (4, 5), te je definirao četiri njegove dimenzije: osobni standardi, zabrinutost zbog pogrešaka, percipirani pritisak roditelja, te percipirani pritisak trenera. Štoviše, pretpostavio je da u svrhu boljeg razumijevanja motoričkih postignuća, perfekcionizam ima smisla istraživati jedino u specifičnim sportskim situacijama, jer je vjerojatno da se specifične vrste perfekcionizma javljaju samo u specifičnim vrstama sportskih aktivnosti. U većem broju dosadašnjih istraživanja pronađene su značajne povezanosti između nepoželjnog (neurotski usmjerena) perfekcionizma i sportskog uspjeha, bez obzira na vrstu i broj dimenzija koncepta perfekcionizma (6).

Dvije dimenzije «unidimenzionalnog» perfekcionizma

U prvim pokušajima mjerjenja, na perfekcionizam se gledalo kao na jednodimenzionalan konstrukt koji je usmjeren na osobne kognicije. Tako je nastala i Burnsova skala perfekcionizma koja sadrži 10 čestica i mjeri sebi usmjereni perfekcionizam (1). Međutim, premda su posljednjih godina domišljene sofisticirane definicije perfekcionizma, Burnsova skala perfekcionizma se i danas često koristi, i pokazuje značajnu a često i visoku povezanost s ostalim konstruktima perfekcionizma, odnosno njegovim dimenzijama. Perfekcionizam usmjeren prema sebi esencijalna je komponenta konstrukta Burnsova koncepta unidimenzionalnog perfekcionizma. Analogno, osnovna manjkavost ovog koncepta je zanemarivanje interpersonalnih aspeka perfekcionizma, koji su također važni za pojavu poteškoća u prilagodbi. Međutim, uvidom u sadržajni aspekt čestica Burnsove skale perfekcionizma, kao i uvidom u njenu faktorsku strukturu, autor je domislio koncept koji ovaj «unidimenzionalni» perfekcionizam konceptualno i metrijski razdvaja u dvije «nove» dimenzije, koje su nazvane doživljajni («nevidljivi») i manifestni («vidljivi») perfekcionizam. Temeljna zamisao dvojnog koncepta unidimenzionalnog perfekcionizma je činjenica da su određeni aspekti perfekcionizma «interni zadani» perfekcionistički standardi koje pojedinac sebi postavlja, a koji nisu direktno vidljivi u vanjskom ponašanju (npr. «Ne bih smio ponavljati iste greške više puta.»). Drugi su pak aspekti podložni socijalnom vrednovanju (npr. «Sramotno je za

mene ako pokažem slabosti ili "šašavo" ponašanje.»), dakle direktno su vidljivi u ponašanju pojedinca (13). Ovakva koncepcija pokazuje određene sličnosti s konceptom aktivnog i pasivnog perfekcionizma, te perfekcionizmom očekivanim od sebe i perfekcionizmom očekivanim od drugih. Međutim, vidljivost u vanjskom ponašanju (te podložnost vrednovanju ponašanja od strane drugih ljudi) jednostavan je kriterij distinkcije ova dva aspekta perfekcionizma (13).

Odatle, usprkos činjenici da Burnsov koncept prvenstveno podrazumijeva sebi usmjereni neurotski (nepoželjni, negativni) perfekcionizam, može se pretpostaviti da je sa sportskim uspjehom manifestni (vidljivi) perfekcionizam pozitivno, a doživljajni (nevidljivi) negativno povezan. Ovakva premlaža iz vjerojatne potrebe pojedinca da što bolje izvršava vidljive, manifestne zadaće (osobito kad je riječ o aktivnosti koja se ne samo socijalno, nego i profesionalno vrednuje, kao što je to slučaj u sportu), pa je vjerojatnije da je ovaj aspekt perfekcionizma pozitivno usmjeren. S druge strane, visoki standardi koje sebi postavlja pojedinac (doživljajni perfekcionizam), a koji nisu vidljivi u društveno ili profesionalno nepoželjnom ponašanju, vjerojatno se reflektiraju kao suzdržanost, «neobjasnjeni podbačaj».

Situacijska učinkovitost košarkaša

Dizdar (3) klasificira dvije osnovne metode za procjenu ukupne uspješnosti ili stvarne kvalitete košarkaša. To su:

- Postupci za objektivnu procjenu situacijske učinkovitosti košarkaša: jednostavna linearna kombinacija, jednostavna linearna kombinacija z-vrijednosti, djelomično ponderirane linearne kombinacije, indeks apsolutne i relativne učinkovitosti košarkaša, MVP-procjena korisnosti igrača, Swalginov basketball evaluation system (BES 1), ponderirani Swalginov basketball evaluation system (BES 2), PC sustav za vrednovanje učinka košarkaša
- Postupci za subjektivnu procjenu situacijske učinkovitosti košarkaša čija je osnovna karakteristika subjektivna procjena grupe neovisnih košarkaških eksperata koji određenu skupinu košarkaša procjenjuju prema jednom ili više kriterija.

Pokazalo se da čak 67 % zajedničke varijance s varijablom ukupna kvaliteta košarkaša, dakle najviše od svih metoda (3) pokazuje metodu za procjenu ukupne kvalitete košarkaša «PC sustav za vrednovanje učinka košarkaša». Međutim, razumljivija za trenersku praksu, a podjednako efikasna je i metoda *djelomično ponderirane linearne kombinacije* (3), koja koristi koeficijente šuterske učinkovitosti umjesto pukih statističkih podataka o broju postignutih poena, te broja neuspješnih šutova. Stoga se u ovom radu koristila upravo metoda *djelomično ponderirane linearne kombinacije*. Na temelju 13 standardnih parametara situacijske učinkovitosti (koji uključuju podatke o uspješnosti šutova za jedan, dva i tri poena, skokove – ofenzivne i defanzivne, osvojene i

izgubljene lopte, asistencije, blokade, osobne pogreške), izvedeno je i sedam koeficijenata: iskoristivosti i učinkovitosti šutova za jedan, dva i tri poena, te ukupna situacijska učinkovitost pojedinca. Temeljna «logika» izvedenih koeficijenata iskoristivosti i učinkovitosti jest razlikovanje visokih ili niskih postotaka uspješnog šuta, odnosno relativno velikog ili malog broja postignutih poena, u situacijama kad igrač ima mali ili veliki broj pokušaja. Naime, procjenjivanje učinkovitosti igrača, koji uz velik broj pokušaja postiže puno poena, treba moći pravilno procijeniti u odnosu na igrača koji ima manji broj pokušaja a postiže manje poena.

U prethodnom je tekstu prepostavljen da unidimenzionalni perfekcionizam u biti ima dvije dimenzije. Prepostavili smo da je sa sportskim uspjehom manifestni (vidljivi) perfekcionizam pozitivno, a doživljajni (nevidljivi) negativno povezan. Stoga se ovu hipotezu pokušalo provjeriti kod vrhunskih košarkaša. Naime, u sportu je objektivno važno ono što je vidljivo (rezultat u sportskom natjecanju), te analogno i konativne karakteristike koje su vidljive u ponašanju (koje do sportskog uspjeha i dovode) a koje bi mogle biti reprezentirane manifestnim perfekcioizmom.

Cilj i problemi

Osnovni je cilj ovog rada provjeriti relacije dimenzija «unidimenzionalnog» perfekcionizma kod košarkaša s pokazateljima situacijske učinkovitosti u košarkaškom natjecanju.

Prva dva problema daju uvid u metrijske karakteristike korištenog psihologiskog mjernog instrumenta, te u deskriptivnu statistiku za skupine varijabli istraživanja:

1. utvrditi metrijske karakteristike instrumenta za mjerenje perfekcionizma;
2. utvrditi prosječne vrijednosti i distribucije rezultata koje ispitanici postižu na instrumentu za mjerenje perfekcionizma, te u pokazateljima situacijske učinkovitosti.

Treći i četvrti problem proširenje su prva dva problema: nastojalo se utvrditi postoje li drugačije definirane dimenzije perfekcionizma (osim unidimenzionalnog) koje mogu dati bolji uvid u ponašanje košarkaša a na temelju istih čestica istog mjernog instrumenta. Nadalje, nastojalo se utvrditi i metrijske karakteristike tih redefiniranih dimenzija (ukoliko one uistinu daju bolji uvid u ponašanje košarkaša). S obzirom da je već i u prethodnim istraživanjima utvrđeno da nekolicina čestica mjernog instrumenta za mjerenje unidimenzionalnog perfekcionizma nije zadovoljavajuće saturirana jedinom dimenzijom perfekcionizma, prepostavilo se da bi faktorska solucija s dva faktora možda mogla objasniti veći postotak varijance ovog konativnog prostora.

Dakle, treći i četvrti problem bili su:

3. utvrditi metrijske karakteristike redefiniranog instrumenta za mjerenje perfekcionizma te povezanost između njegovih dimenzija;

4. utvrditi prosječne vrijednosti i distribucije rezultata koje ispitanici postižu na redefiniranom instrumentu za mjerenje perfekcionizma.

Prepostavljalo se da će perfekcionizam, odnosno pojedine njegove dimenzije (doživljajni i manifestni) biti dobri prediktori situacijske uspješnosti košarkaša. Moglo se unaprijed prepostaviti da bi manifestni (vidljivi) perfekcionizam mogao biti statistički značajan prediktor s aspekta situacijske uspješnosti poželjnih parametara situacijske učinkovitosti (npr. uspješan šut za dva poena). S druge strane, moglo se očekivati da će doživljajni (nevidljivi) perfekcionizam biti više povezan s nepoželjnim parametrima situacijske učinkovitosti košarkaša (npr. neuspješan šut za dva poena). Također, na temelju istih polazišta može se prepostaviti da će pojedine dimenzije perfekcionizma imati i nezavisani doprinos predikciji situacijske uspješnosti u košarci.

Prema tome, peti i šesti problem daju direktni odgovor na osnovni cilj istraživanja:

5. utvrditi relacije dimenzija perfekcionizma sa skupom dimenzija koje su u osnovi parametara situacijske uspješnosti u košarci;
6. utvrditi koje su dimenzije perfekcionizma najbolji prediktori svakog od parametara situacijske uspješnosti u košarci.

ISPITANICI I METODE

Istraživanje je korelacijskog tipa (11), i provedeno je tijekom jeseni, zime i proljeća 2006/2007., u sklopu prikupljanja podataka za izradu doktorske disertacije (13).

Ispitanici

Populacija iz koje je namjerni uzorak ispitanika izvučen predstavlja zdrave, kontinuirano kinezioološki aktivne, a po sportskom uspjehu vrhunske košarkaše ($N=74$), u rasponu od 18 do 40 godina, iz 9 muških seniorskih momčadi koji su se natjecali u A-1 Hrvatskoj muškoj košarkaškoj ligi u prvenstvu 2006/2007. godine. Prosječna kronološka dob od 23 i pol godine daje podatak da je riječ o mlađim ispitanicima.

U prvenstvenim natjecanjima su sudjelovale sve vrhunske hrvatske košarkaške momčadi, osim četiri najuspješnije, koje tijekom godine nastupaju u «NLB Ligi ABA» i «Euroligi»: «Split», «Zadar», «Cibona» te «Zagreb». Sve su momčadi testirane uz dopuštenje Hrvatskog košarkaškog saveza, klubova i samih igrača, unutar razdoblja odigravanja šestog do osmog kola prvenstva A-1 lige (tijekom prosinca 2006., do polovice siječnja 2007.).

Na početku provođenja istraživanja, predviđeni broj ispitanika iznosio je 108, dakle 12 ispitanika po pojedinoj momčadi A-1 lige. Ukupni broj inicijalno testiranih ispitanika bio je tek minimalno reducirao u odnosu na predviđeni ($N_0 = 107$). Dakle, u ovoj fazi istraživanja, došlo je do minimalnog smanjenja broja ispitanika, zbog nedostupnosti u trenutku testiranja. Najčešći razlozi nedostupnosti igrača u trenutku testiranja bile su ozljede.

U drugoj fazi istraživanja, uvjet za izbor igrača u finalni uzorak ispitanika bio je broj minuta provedenih u igri, odnosno broj odigranih utakmica: kriterij valjanosti situacijske učinkovitosti pojedinca, određeni: minimalno 8 utakmica u kojima je pojedinac nastupio; minimalno 10 minuta provedenih u igri po utakmici.

Uzorak varijabli

U istraživanju se izdvajaju dvije grupe varijabli, prediktora i kriterija.

Prediktori u ovom istraživanju su dimenzije perfekcionizma (Tablica 2).

Tablica 2. Pregled varijabli prediktora te broj čestica za pojedine dimenzije

Table 2. Overview of the predictor variables and the number of items for each dimension

PREDIKTORI				
KONSTRUKT	SIMBOL	VARIJABLE	MJERNI INSTRUMENTI	BROJ ČESTICA
Perfekcionizam	BSP	Unidimenzionalni perfekcionizam	Burnsova skala perfekcionizma (prilagođena hrvatskoj populaciji, preveli i prilagodili Ivanov, Penezić i Proroković, 1999) - BSP	10
	DOZIVLJ	Doživljajni perfekcionizam		6
	MANIFEST	Manifestni perfekcionizam		4

Za istraživanje se činilo pogodnim koristiti Burnssovsku skalu perfekcionizma (u dalnjem tekstu BSP), koja je već prilagođena hrvatskoj populaciji (9). Ona sadrži 10 čestica, na koje ispitanici odgovaraju na skali Likertova tipa s pet stupnjeva. U verziji skale prilagođene hrvatskoj populaciji umjesto stupnjeva od +2 do -2 korištene su brojčane oznake od 5 (u potpunosti se slažem) do 1 (uopće se ne slažem). Ukupni rezultat formira se kao linearna kombinacija procjena.

Hewitt i Mittelstaedt (12) navode pouzdanost Burnssove skale tipa unutrašnje konzistencije od 0,70. U svom ranijem istraživanju Hewitt (9) pronalazi da test-retest koeficijent iznosi 0,63 nakon dva mjeseca, a Burns (9) nakon šestotjednog intervala navodi 0,78 (9). Frost i sur. (9) na uzorku studenata dobivaju Cronbach alphu od 0,82. Na uzorku studentske populacije u Hrvatskoj (12) pouzdanost skale tipa unutrašnje konzistencije iznosi 0,62. Pouzdanost skale se povećava na 0,70 ako se uklone treća, četvrta i peta čestica. U istraživanju Ivanov, Penezić i Gregov (12) upotrijebljena je skraćena verzija ove skale pa je pouzdanost tipa unutrašnje konzistencije iznosila 0,73, a test-retest nakon dva tjedna 0,74. Aritmetička sredina iznosila je 18,35, uz standardnu devijaciju od 4,48. Autor skale, kao i drugi istraživači, Hewitt, Mittelstaedt i Woller (7), Hewitt i Flett (9), izvještava o jednofaktorskoj strukturi skale. U navedenim istraživanjima na našoj populaciji faktorska analiza, metodom glavnih komponenti, uz Guttman-Kaiserov

kriterij ekstrakcije faktora s vrijednošću karakterističnog korijena većom od 1, također je pokazala postojanje jednog faktora. Međutim, čestice 3, 4 i 5 imale su niska faktorska zasićenja, a nisu imale niti zadovoljavajuću korelaciju s ukupnim rezultatom.

S ciljem provjere konstruktne valjanosti Burnsove skale Hewitt, Mittelstaedt i Wollert (9), kao i Frost i sur. (7), navode njenu povezanost s Beckovim Inventarom depresije, pri čemu je korelacija iznosila 0,36, te subskalama samokriticizma i samookrivljavanja iz skale stavova prema sebi Carvera i Ganellena (9) gdje su korelacije bile 0,43 i 0,44. U navedenim istraživanjima na populaciji hrvatskih studenata Burnsova skala perfekcionizma pokazuje značajnu povezanost s konstruktima opće samoefikasnosti (-0,47), optimizmom (-0,50), pesimizmom (0,64), usamljenosti (0,49) i zadovoljstvom životom (-0,47).

Kriteriji za kvantitativnu evaluaciju igrača preuzeti su iz prethodno referiranih radova kod nas (Tablica 3). Ukupni uzorak utakmica koje su odigrane, a kod kojih su podaci o situacijskoj učinkovitosti igrača i momčadi prikupljeni bio je 16 utakmica po svakoj momčadi. Dakle, riječ je o «dvokružnom» sustavu natjecanja, u kojem svaka momčad sa svakom od ostalih momčadi odigrava po jednu utakmicu na «domaćem» i po jednu utakmicu na «gostujućem» terenu.

Standardni parametri situacijske učinkovitosti u košarkaškoj igri – (12 varijabli) (Tablica 3).

Tablica 3. Pregled varijabli kriterija u istraživanju: standardni parametri situacijske učinkovitosti
 Table 3. Overview of the criteria variables in the research: the standard parameters of situational efficiency

R.b.	STANDARDNI PARAMETAR	Oznaka
1.	Broj uspješnih šutova za dva poena – broj lopti ubačenih u koš unutar prostora koji omeđuje crta 6,25 metara	Xp2
2.	Broj neuspješnih šutova za dva poena – broj neuspješnih ubacivanja lopte u koš unutar prostora koji omeđuje crta 6,25 metara	Xn2
3.	Broj uspješnih šutova za tri poena – broj lopti ubačenih u koš izvan prostora koji omeđuje crta 6,25 metara	Xp3
4.	Broj neuspješnih šutova za tri poena – broj neuspješnih ubacivanja lopte u koš izvan prostora koji omeđuje crta 6,25 metara	Xn3
5.	Broj uspješnih slobodnih bacanja – broj lopti ubačenih u koš iza crte slobodnih bacanja	Xp1
6.	Broj neuspješnih slobodnih bacanja – broj neuspješnih ubacivanja lopte u koš iza crte slobodnih bacanja	Xn1
7.	Broj asistencija – broj lopti dodanih "otvorenom" igraču koje su neposredno omogućile uspješno ubacivanje lopte u koš samo onda ako je igrač odgovorio na dodavanje trenutačnom reakcijom prema košu	XA
8.	Broj skokova u napadu – broj lopti uhvaćenih (odbijenih od obruča ili ploče, tj. promašenih) doskokom u fazi tranzicijskog ili postavljenog napada neposredno nakon neuspješnog šuta	XSN
9.	Broj skokova u obrani – broj lopti uhvaćenih (odbijenih od obruča ili ploče, tj. promašenih) doskokom u fazi tranzicijske ili postavljene obrane neposredno nakon neuspješnog šuta	XSO
10.	Broj osvojenih lopti – broj lopti dobivenih u fazi tranzicijske ili postavljene obrane nakon pogreške ekipe u tranzicijskom ili postavljenom napadu. Podrazumijeva oduzimanje lopti protivniku na bilo koji propisan način (ukradena lopta pri vođenju, skretanje lopte od protivnika, a prema suigraču, presijecanje dodane lopte, osvajanje ničijih lopti, osvajanje lopte pri podbacivanju)	XOL
11.	Broj osobnih pogrešaka – broj pogrešaka igrača; podrazumijeva nedopušten, neregularan tjelesni dodir s protivničkim igračem, bez obzira na to je li lopta "živa", u igri ili "mrtva", kao i pogreške u kodeksu pravila ponašanja (tehnička pogreška)	XOP
12.	Broj izgubljenih lopti – broj lopti izgubljenih u fazi napada, a posljedica su netočnog dodavanja, lošeg hvatanja, lošeg vođenja lopte i kršenja pravila igre (koraci, namjerno igranje nogom, lopta izvan graničnih crta, dvostruko vođenje lopte, nošenje lopte, prekršaj pravila 3, 5, 8 i 24 sekunde, osobna pogreška u napadu i lopta vraćena u stražnje polje)	XIL

S obzirom na inicijalni popis situacijskih parametara u košarkaškoj igri, načinjena je određena modifikacija. Na službenim web-stranicama Hrvatske košarkaške lige (www.kosarka.hr) nije bilo podataka o broju blokada šuta (standardno označen simbolom XB) koje su ostvarili igrači na utakmicama prvenstva Hrvatske A-1 lige. S druge strane, relativni doprinos broja blokada šuta u ukupnoj varijanci standardnih i izvedenih parametara minimalan (budući da su blokade šuta izrazito rijedak događaj na utakmicama, u komparaciji s ostalim standardnim parametrima situacijske učinkovitosti u

košarcu). Stoga je podatak o broju blokada šuta u ovom istraživanju izostavljen, kod standardnih kao i kod izvedenih parametara situacijske učinkovitosti u košarkaškoj igri.

Izvedeni parametri situacijske učinkovitosti u košarkaškoj igri (7 varijabli)

U istraživanju se koristilo i šest izvedenih parametara šuterske situacijske učinkovitosti (Tablica 4) prema metodi djelomično ponderiranih linearnih kombinacija (3).

Tablica 4. Pregled varijabli kriterija u istraživanju: izvedeni parametri situacijske učinkovitosti
 Table 4. Overview of the criteria variables in the research: the derived parameters of situational efficiency

R.b.	IZVEDENI PARAMETAR	FORMULA I OZNAKA
13.	Koeficijent iskoristivosti šuta za dva poena	$XK2IS = XP2 / (XP2 + Xn2)$
14.	Koeficijent iskoristivosti šuta za tri poena	$XK3IS = XP3 / (XP3 + XN3)$
15.	Koeficijent iskoristivosti slobodnih bacanja	$XK1IS = XP1 / (XP1 + Xn1)$
16.	Koeficijent učinkovitosti šuta za dva poena	$XK2UC = 2 \times XP2 \times XK2IS$
17.	Koeficijent učinkovitosti šuta za tri poena	$XK3UC = 3 \times XP3 \times XK3IS$
18.	Koeficijent učinkovitosti slobodnih bacanja	$XK1UC = XP1 \times XK1IS$
19.	Ukupna situacijska učinkovitost	$XDLK = XP1 + 2 \times XP2 + 3 \times XP3 + XSO + XSN + XA + XOL + 0,5 \times XB - 0,5 \times XN1 - XN2 - XN3 - XIL - XOP$

Metode obrade podataka

Obrada podataka obavljena je programskim paketom Statistics for Windows, verzija 5.0. Zbog preglednosti, metode su prikazane u Tablici 5.

Tablica 5. Pregled korištenih metoda obrade podataka

Table 5 Overview of the data processing methods used in research

Redni broj problema	Problem	Metoda obrade podataka
1, 3	Metrijske karakteristike mjernih instrumenata	RTT (Momirović) – skup mjeri pouzdanosti, interne valjanosti, homogenosti čestica te varijabli (2)
2, 4	Karakteristike distribucije i osnovni deskriptivni statistički parametri	Aritmetička sredina, standardna devijacija, minimum i maksimum, raspon rezultata, spljoštenost i zakrivljenost distribucije, Kolmogorov-Smirnovljev test
5	Latentne dimenzije u osnovi perfekcionizma	Komponentna analiza s varimax rotacijom, te Pearsonove (inter) korelacije unutar skupa varijabli prediktora, te potom unutar skupa varijabli kriterija
5	Relacije dimenzija u osnovi perfekcionizma s dimenzijama u osnovi pokazatelja situacijske učinkovitosti u košarci	Kanonička korelacija (relacije skupova varijabli prediktora i kriterija), te Pearsonove korelacije (povezanost između pojedinačnih varijabli prediktora i kriterija)
6	Predikcija pojedinih pokazatelja situacijske uspješnosti u košarci na temelju dimenzija perfekcionizma	Kompletna multipla regresijska analiza

REZULTATI

Prvi problem. U Tablici 6. analizirane su karakteristike čestica Burnsove skale perfekcionizma (BSP) primjenjene na uzorku košarkaša seniorskih momčadi A-1 Hrvatske muške košarkaške lige. Najmanji koeficijenti interne valjanosti SMC te H1 utvrđeni su za čestice br. 10 i 1, dok su najveći koeficijenti interne valjanosti pronađeni za česticu br. 7.

Najniža vrijednost koeficijenta pouzdanosti pronađena je za česticu br. 7 (prema oba koeficijenta, RTT i ALPHA), dok su za česticu br. 1 vrijednosti koeficijenata pouzdanosti najveće, za oba koeficijenta. Reprezen-

tativnost i homogenost relativno su najslabije za česticu br. 7, dok je relativno najbolja za česticu br. 1 i 10. Koeficijenti homogenosti vrlo malo variraju, tako da se u projektu čestice mogu smatrati ujednačeno homogenim za mjerni instrument BSP. Međutim, koeficijenti interne valjanosti čestica prilično variraju. Jedinstveni faktor Burnsove skale perfekcionizma (BSP) s karakterističnim korijenom 2,61 tumači ukupno 26,10 % ukupne varijance za taj mjerni instrument. Međutim, čestice r.b. 1, 3, 4 i 5 su slabo povezane s tim jedinstvenim faktorom.

Tablica 6. Metrijske karakteristike čestica Burnsove skale perfekcionizma (BSP) primjenjene na uzorku košarkaša seniorskih momčadi A-1 Hrvatske muške košarkaške lige (N=74)

Table 6. The metric characteristics for the items of Burns Perfectionism Scale (BSP) applied to the sample of basketball players from teams in A-1 Croatia men's basketball league (N = 74)

Čestice	UNIDIMENZIONALNI PERFEKCIJONIZAM					
	Interna Valjanost		Mjere Pouzdanosti		Reprezentativnost	Homogenost
	SMC	H1	rtt	alpha	msa	avr
1	0,20	0,09	0,64	0,69	0,74	0,17
2	0,31	0,64	0,57	0,64	0,66	0,13
3	0,20	0,29	0,62	0,69	0,75	0,16
4	0,18	0,20	0,63	0,69	0,76	0,16
5	0,22	0,27	0,62	0,69	0,77	0,16
6	0,25	0,56	0,61	0,66	0,67	0,15
7	0,47	0,79	0,54	0,59	0,61	0,12
8	0,39	0,71	0,56	0,62	0,65	0,13
9	0,28	0,66	0,57	0,64	0,66	0,13
10	0,13	0,34	0,64	0,68	0,72	0,17

Legenda:

SMC = kvadrat multiple korelacije svake čestice s preostalim česticama iz skupa;

H1 = korelacija čestice s prvom glavnom komponentom čestica (koeficijent interne valjanosti čestice);

RTT = mjera pouzdanosti čestice izračunata pod pretpostavkom jednakog udjela svih čestica u pravom predmetu mjerjenja;

ALPHA = mjera pouzdanosti izračunata na temelju prve svojstvene vrijednosti matrice korelacija;

MSA = Kaiser-Riceova mjera reprezentativnosti čestice na univerzum istih čestica s istim predmetom mjerjenja; AVR = prosječna korelacija između čestice i ostalih čestica (mjera homogenosti)

U Tablici 6. analizirane su karakteristike čestica Burnsove skale perfekcionizma (BSP) primjenjene na uzorku košarkaša seniorskih momčadi A-1 Hrvatske muške košarkaške lige. Uočljivo je da interna valjanost čestica Burnsove skale perfekcionizma (BSP) za oba navedena koeficijenta velika, što je osobito naglašeno kod koeficijenta H1. Ukupno, koeficijenti pouzdanosti svih čestica relativno su visoki, i vrlo malo variraju. I koeficijenti reprezentativnosti vrlo malo variraju, tako da se u prosjeku čestice mogu smatrati ujednačeno reprezentativnim za mjerni instrument BSP. Ukupno se može zaključiti da su čestice upitnika BSP u podjednakoj mjeri pouzdane, reprezentativne i homogene u odnosu na predmet mjerjenja. Međutim homogenost čestica je niska, a koeficijenti homogenosti vrlo malo variraju dok koeficijenti interne valjanosti čestica prilično variraju.

Tablica 7. Metrijske karakteristike Burnsove skale perfekcionizma (BSP) u cijelini primjenjene na uzorku košarkaša seniorskih momčadi A-1 Hrvatske muške košarkaške lige (N=74)

Table 7. Metric characteristics of the Burns Perfectionism Scale (BSP) applied to the

sample of basketball players from teams in A-1 Croatia men's basketball league (N = 74)

UNIDIMENZIONALNI PERFEKCIJONIZAM	
METRIJSKE KARAKTERISTIKE TESTA	
RTT	0,63
Alpha	0,69
Alpha1	0,38
Alpha2	0,85
Lamda6	0,75
Rho1	0,57
Rho2	0,94
Tau	0,56
MSA	0,73
AVR	0,15
Hom1	0,56

Legenda:

RTT = mjera pouzdanosti izračunata pod pretpostavkom jednakog udjela svih čestica u pravom predmetu mjerjenja;

ALPHA = mjera pouzdanosti izračunata na temelju prve svojstvene vrijednosti matrice korelacija;

ALPHA1 = donja granica pouzdanosti izračunata na temelju prve svojstvene vrijednosti matrice korelacija;

ALPHA2 = gornja granica pouzdanosti izračunata na temelju prve svojstvene vrijednosti matrice korelacija;

LAMDA6 = Guttman-Nicewanderova mjera pouzdanosti izračunata na temelju prva svojstvene vrijednosti matrice kovarijance varijabli transformiranih u Harrisovu metriku;

RHO1 = donja granica pouzdanosti;

RHO2 = gornja granica pouzdanosti;

TAU = Momirovićeva donja granica pouzdanosti;

MSA = Kaiser-Riceova mjera reprezentativnosti čestica za univerzum istih čestica s istim

predmetom mjerena; AVR = prosječna korelacija između čestice i ostalih čestica (mjera homogenosti); HOMI = Momirovićev koeficijent homogenosti (relativni varijabilitet prve svojstvene vrijednosti matrice kovarijanci varijabli transformiranih i image metriku).

U Tablici 7. analizirane su karakteristike Burnsove skale perfekcionizma u cijelosti (bruto-rezultat) primijenjene na uzorku košarkaša seniorskih momčadi A-1 Hrvatske muške košarkaške lige. Pouzdanost instrumenta u cijelosti je relativno zadovoljavajuća (Tablica 7), i kreće se od 0,63 do 0,75. Izuzev donje granice pouzdanosti ALPHA1 (0,38), donje i gornje granice pouzdanosti su osrednje vrijednosti, i iznose od 0,56 do 0,94. Reprezentativnost testa u cjelini je zadovoljavajuće visoka (0,73), dok su dva koeficijenta homogenosti međusobno različita, ali srednje veličine.

Drugi problem. U pogledu deskriptivnih podataka (Tablica 8), najveće vrijednosti aritmetičkih sredina dobivene su za sljedeće standardne parametre situacijske učinkovitosti: XP2 (34,03), XOP (33,23), XSO (31,20). Najrjeđi događaji na košarkaškim utakmicama, dakle najmanje vrijednosti aritmetičkih sredina dobivene su za sljedeće standardne parametre situacijske učinkovitosti: XN1 (10,22), XP3 (12,00), XSN (13,88), XOL (14,45). Najveći raspon rezultata pronađen je kod standardnih parametara učinkovitosti XP2 (113), XA (101), XN1 (97), dakle: broj uspješnih šutova za dva poena, broj asistencija, broj neuspješnih šutova za jedan poen. S druge strane, najmanji raspon rezultata pronađen je kod parametara: XOL (broj osvojenih lopti - 34), XP3 (broj uspješnih šutova za tri poena – 39), XSN (broj skokova u fazi napada – 47).

Najmanji raspon rezultata je dobiven kod standardnih parametara situacijske učinkovitosti koji su relativno rijetko zastupljeni na košarkaškim utakmicama (dakle kod broja osvojenih lopti, broj uspješnih šutova za tri poena, broj skokova u fazi napada - XOL, XP3, XSN). Raspršenja odnosno standardna raspršenja najveća su za varijable: XP2, XSO, XA (broj uspješnih šutova za dva poena, broj skokova u fazi obrane i broj asistencija). Raspršenja odnosno standardna raspršenja najmanja su za varijable: XOL, XP3 i XSN (broj osvojenih lopti, broj

uspješnih šutova za tri poena te broj skokova u fazi napada). Na temelju vrijednosti max D, uočava se da od normalne distribucije statistički značajno odstupaju distribucije varijabli XN1 ($p < 0,01$), te XA i XSN (obje uz $p < 0,05$).

Kod izvedenih parametara situacijske učinkovitosti (Tablica 8) najveće vrijednosti aritmetičkih sredina dobivene su za: XK1IS (od svih koeficijenata iskoristivosti šuta, koeficijent iskoristivosti šuta za jedan poen je najveći i iznosi 0,73), XK2UC (od svih koeficijenata učinkovitosti šuta, koeficijent učinkovitosti šuta za dva poena je najveći i iznosi 38,88). Najmanje aritmetičke sredine dobivene su za sljedeće izvedene parametre situacijske učinkovitosti: XK3IS (od svih koeficijenata iskoristivosti šuta, koeficijent iskoristivosti šuta za tri poena je najmanji i iznosi 0,31), dok je najmanji koeficijent učinkovitosti šuta za tri poena, dakle XK3UC (8,84). Najveći raspon rezultata pronađen je kod parametara XK3IS (od svih koeficijenata iskoristivosti šuta, raspon koeficijenta iskoristivosti šuta za tri poena je najveći i iznosi 0,70), te kod XK2UC (od svih koeficijenata učinkovitosti šuta, raspon koeficijenta učinkovitosti šuta za dva poena je najveći i iznosi 147,10). S druge strane, najmanji raspon rezultata pronađen je kod parametara: XK2IS (od svih koeficijenata iskoristivosti šuta, koeficijent iskoristivosti šuta za dva poena je najmanji i iznosi 0,55), te kod XK3UC (od svih koeficijenata učinkovitosti šuta, koeficijent učinkovitosti šuta za tri poena je najmanji i iznosi 34,97). Standardno raspršenje najveće je za varijable: XK3IS, te XK2UC. Od koeficijenata učinkovitosti šuta, to je koeficijent učinkovitosti šuta za tri poena i iznosi 29,26. Od koeficijenata iskoristivosti šuta, to je koeficijent iskoristivosti šuta za tri poena iznosi 0,15. To su ujedno i varijable s najvećom aritmetičkom sredinom te rasponom rezultata. Koeficijenti standardnog raspršenja najmanji su za varijable: XK2IS (0,10), te XK3UC (7,67), dakle varijable koje u pravilu imaju najmanje vrijednosti aritmetičke sredine ili raspone rezultata. Na temelju vrijednosti max D uočava se da od normalne distribucije najviše odstupaju distribucije XK3IS (obje uz $p < 0,10$), te XK2UC (uz $p < 0,15$).

Tablica 8. Deskriptivna statistika za standardne i izvedene parametre situacijske učinkovitosti u košarkaškoj igri na uzorku košarkaša seniorskih momčadi A-1 Hrvatske muške košarkaške lige (N=74)

Table 8 Descriptive statistics for the standard and derived parameters of situational efficiency in the basketball game at the sample of basketball players from teams in A-1 Croatia men's basketball league (N = 74)

Varijabla	Aritmetička sredina	Min.	Max.	Rang	Varijanca	Std.Dev.	Skew.	Kurtosis	Max D	p
XP2	34,03	2,00	115,00	113,00	515,53	22,71	1,07	1,14	0,12	0,20
XN2	26,99	4,00	79,00	75,00	246,81	15,71	0,93	0,92	0,08	0,20
XP3	12,00	0,00	39,00	39,00	85,18	9,23	0,74	0,07	0,11	0,20
XN3	23,12	0,00	61,00	61,00	272,90	16,52	0,51	-0,56	0,12	0,20
XP1	24,12	1,00	72,00	71,00	262,16	16,19	0,94	0,51	0,14	0,15
XN1	10,22	0,00	97,00	97,00	153,35	12,38	4,90	33,01	0,21	0,01
XA	22,51	1,00	105,00	104,00	371,18	19,27	2,23	6,13	0,18	0,05
XSN	13,88	1,00	48,00	47,00	114,11	10,68	1,28	1,32	0,17	0,05

Varijabla	Aritmetička sredina	Min.	Max.	Rang	Varijanca	Std.Dev.	Skew.	Kurtosis	Max D	p
XSO	31,20	2,00	87,00	85,00	376,22	19,40	0,84	0,35	0,09	0,20
XOL	14,45	0,00	34,00	34,00	60,41	7,77	0,24	-0,60	0,07	0,20
XOP	33,23	4,00	64,00	60,00	146,40	12,10	0,08	-0,49	0,09	0,20
XIL	21,39	3,00	55,00	52,00	134,41	11,59	0,69	-0,31	0,13	0,15
XK2IS	0,54	0,17	0,72	0,55	0,01	0,10	-0,72	1,05	0,08	0,20
XK3IS	0,31	0,00	0,70	0,70	0,02	0,15	-0,39	0,68	0,16	0,10
XK1IS	0,73	0,40	1,00	0,60	0,02	0,13	-0,12	-0,29	0,07	0,20
XK2UC	38,88	0,67	147,77	147,10	855,97	29,26	0,74	0,14	0,14	0,15
XK3UC	8,84	0,00	34,97	34,97	58,89	7,67	0,51	-0,44	0,13	0,20
XK1UC	17,52	0,50	55,74	55,24	146,79	12,12	1,99	7,35	0,136	0,20
XDLK	100,51	-1,41	287,68	289,09	4217,37	64,94	0,72	0,34	0,08	0,20

Legenda:

- Xp2= broj uspješnih šutova za dva poena;
 Xn2= broj neuspješnih šutova za dva poena;
 Xp3= broj uspješnih šutova za tri poena;
 Xn3= broj neuspješnih šutova za tri poena;
 Xp1= broj uspješnih slobodnih bacanja;
 Xn1= broj neuspješnih slobodnih bacanja;
 XA= broj asistencija;
 XSN= broj skokova u napadu;
 XSO= broj skokova u obrani;
 XOL= broj oslojenih lopti;
 XOP= broj osobnih pogrešaka;
 XIL= broj izgubljenih lopti;
 XK2IS= koeficijent iskoristivosti šuta za dva poena;
 XK3IS= koeficijent iskoristivosti šuta za tri poena;
 XK1IS= koeficijent iskoristivosti slobodnih bacanja;
 XK2UC= koeficijent učinkovitosti šuta za dva poena;
 XK3UC= koeficijent učinkovitosti šuta za tri poena;
 XK1UC= koeficijent učinkovitosti slobodnih bacanja;
 XDLK= ukupna situacijska učinkovitost

Za Upitnik unidimenzionalnog perfekcionizma (BSP) prosječni rezultat bio je $M=33,23$, a standardna devijacija $\sigma=6,07$. Raspon rezultata kretao se od 18 do 46. Na temelju vrijednosti max D (0,095) uočava se da distribucija bruto-rezultata značajno ne odstupa od normalne ($p>0,20$).

Treći problem. Pouzdanost skale doživljajnog perfekcionizma bila je relativno visoka (osobito s obzirom na mali broj čestica) i iznosila je 0,711 (Cronbach Alpha). Pouzdanost skale manifestnog perfekcionizma ispod je zadovoljavajuće (Cronbach Alpha = 0,442). Prosječna korelacija između čestica za skalu doživljajnog perfekcionizma bila je 0,30, dok je za skalu manifestnog perfekcionizma znatno niža (0,17). Na temelju vrijednosti max D uočava se da od normalne distribucije odstupa distribucija manifestnog perfekcionizma (max D=0,165; $p<0,05$), dok distribucija doživljajnog perfekcionizma ne odstupa od normalne (max D= 0,095; $p>0,20$). Međusobna korelacija između skala doživljajnog i manifestnog perfekcionizma je vrlo niska i iznosi 0,14. Rezultati faktorske analize pokazuju da dva faktora, doživljajni i manifestni perfekcionizam, bolje tumače prostor perfekcionizma nego jedinstveni faktor Burnsove skale perfekcionizma. Prije rotacije, faktor koji je nazvan doživljajni perfekcionizam, imao je karakteristični korijen 2,61 (26 % objašnjene varijance), a drugi faktor, nazvan manifestni perfekcionizam, imao je karakteristični korijen 1,648 (16 % objašnjene varijance). Nakon rotacije (Tablica 9), faktor doživljajnog perfekcionizma imao je karakteristični korijen 2,52 (25 % objašnjene varijance), a manifestnog perfekcionizma 1,74 (17 % objašnjene varijance).

Tablica 9. Unidimenzionalni perfekcionizam kod košarkaša seniorskih momčadi A-1 Hrvatske muške košarkaške lige (N=74) - analiza glavnih komponenti s varimax rotacijom; korelacije varijabli s faktorima; kvadrati multiple korelacije za pojedine varijable nakon rotacije

Table 9. Unidimensional perfectionism the sample of basketball players from teams in A-1 Croatia men's basketball league (N = 74) - analysis of main components with varimax rotation, correlations variables with factors, squared multiple correlations for each variable after rotation

ČESTICA	DOZIVLJ	MANIFEST	Kvadrat multiple korelacije
Ne bih smio ponavljati iste greške više puta.	-0,136	0,713	0,204
Sramotno je za mene ako pokažem slabosti ili "šašavo" ponašanje.	0,556	0,355	0,315
Prosječno postignuće me čini nezadovoljnim.	0,139	0,522	0,196
Ako se dovoljno trudim, mogu se ponositi bilo čime što pokušam.	0,045	0,499	0,180
Ako si zamjeram počinjene pogreške, to mi pomaže da bolje radim u budućnosti.	0,098	0,575	0,223
Ljudi će vjerojatno misliti lošije o meni ako pogriješim u nečemu.	0,660	-0,208	0,253
Ako si ne postavim najviše standarde, vjerojatno ću završiti kao drugorazredna osoba.	0,746	0,263	0,469
Neuspjeh u nečemu važnom čini me slabijom osobom.	0,699	0,138	0,394
Uzrujavam se ako napravim pogrešku.	0,674	0,061	0,278
Ako nešto ne mogu učiniti zaista uspješno, nema razloga da to uopće učinim.	0,473	-0,345	0,131

Legenda:

DOZIVLJ= doživljajni perfekcionizam;
MANIFEST= manifestni perfekcionizam

Jedinstveni faktor Burnsove skale perfekcionizma (BSP) s karakterističnim korijenom 2,61 tumači ukupno 26,10 % ukupne varijance za taj mjerni instrument. Međutim, čestice r.b. 1, 3, 4 i 5 su slabo povezane s tim jedinstvenim faktorom, pa praktički samo 6 od ukupno 10 čestica zadovoljavajuće predstavlja konstrukt unidimenzionalnog perfekcionizma, te se može smatrati da je on u ovom istraživanju samo donekle konstruktno valjan. Uz čestice koje su se redovito u istraživanjima pokazale s manjim korelacijama s faktorom (r.b. 3, 4 i 5), u

ovom se istraživanju i čestica broj 1 pokazala kao takva.

Četvrti problem. Na temelju testiranja normaliteta distribucija rezultata (max D) za pojedine skale upitnika, utvrđeno je da od normalne distribucije značajno ne odstupaju distribucije bruto-rezultata na Upitniku BSP (max D = 0,095; p>0,20). Prosječni rezultat za skalu doživljajnog perfekcionizma bio je 16,41 ($\sigma=5,28$; indeks diskriminativnosti bio je 0,32), dok je prosječni rezultat za skalu manifestnog perfekcionizma bio 16,82 ($\sigma=2,32$; indeks diskriminativnosti bio je 0,14). U Tablici 10 vidi se da korelacije rezultata za pojedine čestice s bruto-rezultatima na skali doživljajnog perfekcionizma variraju u rasponu od 0,49 do 0,76, dok kod manifestnog korelacija s bruto-rezultatom variraju od 0,51 do 0,69.

Tablica 10 Korelacija rezultata za pojedine čestice s rezultatima na dimenzijama «unidimenzionalnog» perfekcionizma
Table 10. Correlations results for the each item with the scores in dimensions of the «unidimensional» perfectionism

ČESTICA	BSP	DOZIVLJ	MANIFEST
Ne bih smio ponavljati iste greške više puta.	0,240	-0,025	0,686
Sramotno je za mene ako pokažem slabosti ili "šašavo" ponašanje.	0,649	0,638	0,247
Prosječno postignuće me čini nezadovoljnim.	0,398	0,153	0,692
Ako se dovoljno trudim, mogu se ponositi bilo čime što pokušam.	0,258	0,074	0,507
Ako si zamjeram počinjene pogreške, to mi pomaže da bolje radim u budućnosti.	0,315	0,133	0,522
Ljudi će vjerojatno misliti lošije o meni ako pogriješim u nečemu.	0,503	0,621	-0,098
Ako si ne postavim najviše standarde, vjerojatno ću završiti kao drugorazredna osoba.	0,746	0,760	0,219
Neuspjeh u nečemu važnom čini me slabijom osobom.	0,657	0,685	0,160
Uzrujavam se ako napravim pogrešku.	0,610	0,642	0,134
Ako nešto ne mogu učiniti zaista uspješno, nema razloga da to uopće učinim.	0,369	0,488	-0,147
PROSJEČNA KORELACIJA	0,475	0,417	0,292

Legenda:

BSP= ukupni unidimenzionalni perfekcionizam;

DOZIVLJ= doživljajni perfekcionizam;

MANIFEST= manifestni perfekcionizam; osjenčane su korelacije p<,05

Peti problem. Univarijatnom analizom povezanosti između standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša s bruto-rezultatima na skalamu doživljajnog i manifestnog perfekcionizma, utvrđene su tri značajne korelacije za dimenziju doživljajnog (XP3, XN3 te XK3UC), te šest značajnih korelacija za dimenziju manifestnog perfekcionizma (XP3, XP1, XOL, XK3IS, XK1IS, te XDLK, sve uz p<0,05. Uz navedeni podatak, u Tablici 11 je uočljivo i da su sve korelacije s dimenzijom manifestnog perfekcionizma pozitivnog smjera (i to sa svim sa sportskog stanovišta poželjnim parametrima situacijske učinkovitosti), dok su sve tri korelacije s dimenzijom doživljajnog perfekcionizma negativne.

Tablica11. Korelacije svih standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša s rezultatima na dimenzijama doživljajnog i manifestnog perfekcionizma

Table 11. Correlations of all standard and derived parameters of the situational efficiency for basketball players with the results in dimensions experiential and manifest perfectionism

Parametar situacijske učinkovitosti	DOZIVLJ	MANIFEST
XP2	-0,04	0,17
XN2	-0,11	0,14
XP3	-0,23	0,29
XN3	-0,30	0,22
XP1	-0,18	0,27
XN1	-0,06	0,09
XA	-0,11	0,16
XSN	0,13	0,02
XSO	-0,02	0,01
XOL	-0,18	0,25
XOP	-0,09	0,13
XIL	-0,21	0,18
XK2IS	0,10	0,10
XK3IS	-0,20	0,27
XK1IS	-0,03	0,24
XK2UC	0,09	-0,01
XK3UC	-0,32	-0,15
XK1UC	-0,02	-0,03
XDLK	-0,05	0,24

Legenda:

$DOZIVLJ$ = doživljajni perfekcionizam;
 $MANIFEST$ = manifestni perfekcionizam;
 $XP2$ =broj uspješnih šutova za dva poena;
 $XN2$ =broj neuspješnih šutova za dva poena;
 $XP3$ =broj uspješnih šutova za tri poena;
 $XN3$ =broj neuspješnih šutova za tri poena;
 $XP1$ =broj uspješnih slobodnih bacanja;
 $Xn1$ =broj neuspješnih slobodnih bacanja;
 XA =broj asistencija;
 XSN =broj skokova u napadu;
 XSO =broj skokova u obrani;
 XOL =broj osvojenih lopti;
 XOP =broj osobnih pogrešaka;
 XIL =broj izgubljenih lopti;
 $XK2IS$ =koeficijent iskoristivosti šuta za dva poena;

$XK3IS$ =koeficijent iskoristivosti šuta za tri poena;
 $XK1IS$ =koeficijent iskoristivosti slobodnih bacanja;
 $XK2UC$ =koeficijent učinkovitosti šuta za dva poena;
 $XK3UC$ =koeficijent učinkovitosti šuta za tri poena;
 $XK1UC$ =koeficijent učinkovitosti slobodnih bacanja;
 $XDLK$ =ukupna situacijska učinkovitost; osjenčane su korelacije $p < .05$

U Tablici 12 nalaze se kanoničke korelacije standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša s rezultatima na dimenzijama doživljajnog i manifestnog perfekcionizma. Obje kanoničke korelacije su statistički neznačajne, dakle ne postoji statistički značajna povezanost dvije dimenzije perfekcionizma niti sa standardnim, niti s izvedenim parametrima situacijske učinkovitosti.

Tablica 12. Kanoničke korelacije standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša s rezultatima na skalama doživljajnog i manifestnog perfekcionizma

Table 12. Canonical correlations standard and derived parameters of the situational efficiency for basketball players with the results in dimensions experiential and manifest perfectionism

Standardni parametri i dvije vrste perfekcionizma						
Kanonički korijeni	Kanonički R	Kanonički R-sqr.	Hi ²	df	p	Lambda
1	0,536	0,287	27,193	24	0,296	0,660
Izvedeni parametri i dvije vrste perfekcionizma						
Kanonički korijeni	Kanonički R	Kanonički R-sqr.	Hi ²	df	p	Lambda
1	0,478	0,229	10,798	14	0,702	0,753

Šesti problem. Potom je provedena serija postupaka multiple regresijske analize, sa svrhom prognoze rezultata standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša pomoću dimenzija doživljajnog i manifestnog perfekcionizma (Tablica 13). Koeficijenti

multiple korelacije su značajni za standardne parametre: uspješni šut za tri poena, ne uspješni šut za tri poena, uspješni šut za jedan poen, broj izgubljenih lopti, te za izvedene: iskoristivost šuta za tri poena, učinkovitost šuta za tri poena, ukupna situacijska učinkovitost.

Tablica 13. Prognoza parametara standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša pomoću dimenzija doživljajnog i manifestnog perfekcionizma (značajni koeficijenti multiple korelacije)

Table 13. Prediction parameters of standard and derived parameters of situational efficiency for basketball players with the results in dimensions experiential and manifest perfectionism (significant multiple correlation coefficients)

Varijabla	Multipla korelacija (R)	Kvadrat multiple korelacije (R^2)	F-test (F)	Značajnost F (p)	Stand.pogreška prognoze
XP3	0,406	0,164	7,005	0,002	8,552
XN3	0,400	0,160	6,751	0,002	15,354
XP1	0,346	0,119	4,813	0,011	15,407
XIL	0,300	0,090	3,506	0,035	11,215
XK3IS	0,363	0,132	5,383	0,007	0,143
XK3UC	0,374	0,140	5,784	0,005	7,216
XK1UC	0,370	0,137	5,631	0,005	11,413
XDLK	0,257	0,066	2,512	0,088	63,636

Legenda:

$XP3$ =broj uspješnih šutova za tri poena; $XN3$ =broj neuspješnih šutova za tri poena; $XP1$ =broj uspješnih slobodnih bacanja; XIL =broj izgubljenih lopti; $XK3IS$ =koeficijent iskoristivosti šuta za tri poena; $XK3UC$ =koeficijent učinkovitosti slobodnih bacanja; $XDLK$ =ukupna situacijska učinkovitost

U Tablici 14 je prema značajnosti β -koeficijenata je vidljivo da uspješnoj predikciji kod većine parametara situacijske učinkovitosti podjednako doprinose i dimenzija doživljajnog i manifestnog perfekcionizma.

Tablica 14. Prognoza parametara standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša s pomoću doživljajnog i manifestnog perfekcionizma (β -koeficijenti za značajne koeficijente multiple korelacije)

Table 14. Prediction parameters of standard and derived parameters of situational efficiency for basketball players with the results in dimensions experiential and manifest perfectionism (β -coefficients for the significant coefficients of multiple correlation)

Varijabla	β	St.pog. β	B	St.pog. B	t(70)	p<
XP3			-2,282	7,619	-0,300	0,765
DOZIVLJ	-0,283	0,110	-0,495	0,192	-2,584	0,012
MANIFEST	0,335	0,110	1,332	0,436	3,053	0,003
Xn3			7,760	13,68	0,567	0,572
DOZIVLJ	-0,335	0,110	-1,049	0,344	-3,048	0,003
MANIFEST	0,272	0,110	1,936	0,783	2,472	0,016
Xp1			-0,115	13,725	-0,008	0,993
DOZIVLJ	-0,220	0,113	-0,673	0,345	-1,951	0,055
MANIFEST	0,300	0,113	2,097	0,786	2,669	0,009
XIL			11,738	9,990	1,175	0,244
DOZIVLJ	-0,240	0,114	-0,527	0,251	-2,098	0,039
MANIFEST	0,218	0,114	1,088	0,572	1,902	0,061
XK3IS			0,091	0,128	0,712	0,479
DOZIVLJ	-0,244	0,112	-0,007	0,003	-2,182	0,032
MANIFEST	0,306	0,112	0,020	0,007	2,740	0,008
XK3UC			-4,030	6,428	-0,627	0,533
DOZIVLJ	-0,231	0,111	-0,335	0,162	-2,074	0,042
MANIFEST	0,330	0,111	1,092	0,368	2,967	0,004
XK1UC			-1,913	10,168	-0,188	0,851
DOZIVLJ	-0,235	0,111	-0,539	0,256	-2,109	0,038
MANIFEST	0,322	0,111	1,681	0,582	2,888	0,005
XDLK			-3,091	56,690	-0,055	0,957
DOZIVLJ	-0,083	0,116	-1,024	1,426	-0,718	0,475
MANIFEST	0,256	0,116	7,156	3,245	2,205	0,031

Legenda:

DOZIVLJ= doživljajni perfekcionizam; MANIFEST= manifestni perfekcionizam; XP3=broj uspješnih šutova za tri poena; XN3=broj neuspješnih šutova za tri poena; Xp1=broj uspješnih slobodnih bacanja; XIL=broj izgubljenih lopti; XK3IS=koeficijent iskoristivosti šuta za tri poena; XK3UC=koeficijent učinkovitosti šuta za tri poena; XK1UC= koeficijent učinkovitosti slobodnih bacanja; XDLK=ukupna situacijska učinkovitost

RASPRAVA

Glavni nalaz istraživanja je da «unidimenzionalni» perfekcionizam (kao ni njegove dimenzije) nije statistički značajno povezan niti sa standardnim, niti s izvedenim parametrima situacijske učinkovitosti košarkaša. Razlog dobivenih rezultata može biti realna neznačajna povezanost između dvije skupine karakteristika: rezultati mogu biti odraz realnog stanja, odnosno činjenice da su vrhunski sportaši po mnogim karakteristikama međusobno ujednačeni (13). S druge strane, mjerni instrument nema visoko zadovoljavajuće mjerne karakteristike, što se moglo odraziti i na rezultate. Kao treće, specifičnost hrvatske populacije vrhunskih seniorskih košarkaša mogla se reflektirati i na rezultate, posebno s obzirom na specifičnost konkretnog natjecanja,

tj. prvenstva Hrvatske u košarci za seniore A-1 lige 2006/2007. godine, kada zbog manjeg broja momčadi nije postojala mogućnost da jedna od momčadi ispadne iz lige. Konačno, upitna je možda i opća primjerenost metode samoprocjene kao indikatora konativnih karakteristika košarkaša i sportaša uopće, budući da se možda vjerodostojniji podaci mogu dobiti kvalitativnim procjenama, npr. košarkaških eksperata (13).

Premda je glavni nalaz istraživanja nepostojanje statistički značajne povezanosti perfekcionizma i njegovih dimenzija sa situacijskom učinkovitošću košarkaša, visoke vrijednosti kanoničkih korelacija s standardnim i izvedenim parametrima situacijske učinkovitosti ukazuju na mogućnost da bi korelacije bile i statistički značajne, da u ovom istraživanju nije riječ o relativno malom i višestruko selezioniranom uzorku

ispitanika (13). Ova se tendencija očituje i u nizu značajnih korelacija između dimenzija perfekcionizma i parametara situacijske učinkovitosti košarkaša, koje su u principu očekivanog smjera: pozitivnih korelacija između «poželjnih» parametara situacijske učinkovitosti (uspješni šutovi za tri, dva i jedan poen, skokovi, osvojene lopte, asistencije, koeficijenti iskoristivosti i učinkovitosti) i manifestnog perfekcionizma, a negativnih između nepoželjnih parametara situacijske učinkovitosti između «poželjnih» parametara situacijske učinkovitosti (neuspješni šutovi za tri, dva i jedan poen, izgubljene lopte, osobne pogreške) i doživljajnog perfekcionizma. Dakle, premda su kanoničke korelacije sa standardnim i izvedenim parametrima situacijske učinkovitosti i dvije dimenzije perfekcionizma neznačajne, pojedinačne korelacije parametara situacijske učinkovitosti i dimenzija perfekcionizma ukazuju da postoje jasne indikacije da su dva aspekta perfekcionizma s njima različito povezana. Doživljajni perfekcionizam negativno je povezan s uspješnim i neuspješnim šutovima, kao i ukupnom učinkovitošću šutova za tri poena, što se najbolje može opisati kao suzdržanost u šutiranju ovih «riskantnih» šutova. S druge strane, manifestni perfekcionizam pozitivno je povezan različitim parametrima povezanim s uspješnim i neuspješnim šutovima za tri poena te jedan poen, osvojenim loptama te ukupnom situacijskom učinkovitošću. Uzimajući u obzir važno ograničenje koje se tiče pouzdanosti skale manifestnog perfekcionizma, može se prepostaviti da je proaktivna orientacija (opisana konceptom manifestnog perfekcionizma) potencijalno vrlo poželjna za situacijsku učinkovitost košarkaša. I prognoza brojnih parametara situacijske učinkovitosti (uspješni šut za tri poena, neuspješni šut za tri poena, uspješni šut za jedan poen, broj izgubljenih lopti, iskoristivost šuta za tri poena, učinkovitost šuta za tri poena, ukupna situacijska učinkovitost) moguća je na temelju ove dvije dimenzije perfekcionizma, nešto više pomoću dimenzija manifestnog perfekcionizma.

Međutim, bitan nalaz (barem ovog istraživanja) je da unidimenzionalni perfekcionizam ima u biti dvije dimenzije, koje se uvjetno mogu nazvati: manifestni i doživljajni perfekcionizam. U našem istraživanju, dva faktora perfekcionizma, doživljajni i manifestni, objašnjavaju zajedno 42 % varijance, dok jedinstveni faktor tumači samo 26 %. Ova dva faktora nalaze se međusobno u vrlo niskoj i statistički neznačajnoj međusobnoj korelaciji. Međutim, dok je pouzdanost dimenzije doživljajnog perfekcionizma zadovoljavajuća, za definiciju faktora manifestnog perfekcionizma u budućim bi istraživanjima trebalo pronaći adekvatnije čestice, ili postojećima povećati broj, budući da je skala manifestnog perfekcionizma u ovom istraživanju nisko pouzdana. Dakle, u rezultatima ovog istraživanja nalazi se uporište o utilitetu ovakve definicije perfekcionizma. Naime, koncepti manifestnog i doživljajnog perfekcionizma ne mogu se posve izjednačiti niti s konceptima sebi usmjereno, drugima usmjereno i društveno usmjereno perfekcionizma. Prema ovom konceptu, pojedinac sebi postavlja standarde ponašanja, koji su rukovođeni posljedicama, rezultatima (svršishodnom a izvana vidljivom djelovanju), a ne

nastoji udovoljiti niti svojim niti tuđim standardima. S druge strane, pasivni i aktivni perfekcionizam također se ne mogu izjednačiti s ovim konceptom, jer opisana težnja postizanja svršishodnih rezultata katkad podrazumijeva aktivno djelovanje, a katkad određenu razinu suzdržanosti (primjerice, košarkaš neće težiti šutirati za tri poena ukoliko u tome nije dovoljno uspješan). U odnosu na sadržaj tvrdnji, nije posve lako razlikovati manifestni i doživljajni perfekcionizam. Naime, dok se doživljajni perfekcionizam i može prepoznati, manifestni se očituje prije svega u proaktivnoj orientaciji, koja se sastoji u momentalnoj analizi počinjenih propusta i traženju budućih rješenja. Sukladno broju čestica svake od skala perfekcionizma, bruto-rezultat na skali doživljajnog perfekcionizma bolje diskriminira ispitanike u odnosu na manifestni perfekcionizam, što je logična posljedica činjenice da je mjeri instrument i koncipiran da bi mjerio sebi usmjereni perfekcionizam.

Dobivene su i relativno niske vrijednosti koeficijenata homogenosti čestica, što bi moglo biti uzrokovano «prirodnom» konstrukta perfekcionizma. Naime, upravo prema konceptu multidimenzionalnog perfekcionizma, smatra se da perfekcionizam nije povezan sa svim životnim situacijama, već se najčešće očituje u nekim specifičnim područjima života. Primjerice, pojedinac može biti izuzetno (perfekcionistički) samokritičan i postavljati si visoke zahtjeve u području specifične sportske igre (npr. košarka), dok posve drugaćiji stav može imati prema obavljanju kućanskih poslova, odnosu prema učenju ili nekim drugim sportovima kojima se bavi. Vrijednosti koeficijenata homogenosti za instrument u cijelosti vjerojatno ukazuju na mogućnost da teorijski okvir kojim se perfekcionizmu pristupa kao multidimenzionalnom konstruktu, ima metrijski bolje argumentiranu opravdanost. Međutim, pouzdanost instrumenta u cijelosti i za pojedine čestice je relativno zadovoljavajuća. Odstupanja od normalne distribucije, aritmetičke sredine i standardna raspršenja, u principu slijede uobičajenu frekvenciju i zastupljenost događaja na košarkaškim natjecanjima, u pogledu varijabli standardnih i izvedenih parametara situacijske učinkovitosti u košarci. Što se tiče unidimenzionalnog perfekcionizma, prosječni rezultat dobiven u ovom istraživanju bio je znatno veći od onog dobivenog u istraživanju na studentima (12). Moguće je da su razlozi tomu manja sklonost košarkaša da daju društveno poželjne odgovore. Međutim, i realno je moguće da je «težnja savršenstvu» izraženija kod vrhunskih košarkaša, u odnosu na koje se postavljaju kontinuirano visoka očekivanja u pogledu situacijske učinkovitosti na utakmicama.

Iz rezultata i potencijalnih razloga dobivenih rezultata proizlaze i smjernice za buduća istraživanja te smjernice za praktični rad. Najprije, rezultati ovog istraživanja mogu biti smjernica za uspješniju selekciju na temelju perfekcionizma i njegovih dimenzija, koje pokazuju (premda u ovom istraživanju statistički neznačajnu) povezanost s uspjehom u košarci. S druge strane, poznavanje ovih karakteristika treneru može omogućiti bolje smjernice za korekciju nepoželjnih devijacija u izvedbi pojedinih igrača (tj. za uspješniji trenerski rad).

Međutim, u budućim istraživanjima, moglo bi se ovo istraživanje ne samo ponoviti, već bi se možda moglo pokušati doraditi Burnsov mjerni instrument u smislu prilagođavanja sadržaja čestica specifičnim populacijama, kao što su tu učinili autori konstrukta multidimenzionalnog perfekcionizma u sportskim situacijama (4, 6, 8). Primjerice, trebalo bi pokušati prilagoditi sadržaj čestica svih mjernih instrumenata specifično košarkaškim situacijama. Drugi način za pokušaj reflektiranja razlika među vrhunskim košarkašima u psihološkim karakteristikama moglo bi biti korištenje kvalitativne metodologiju umjesto kvantitativne (13). Također, u budućim bi se istraživanjima moglo pokušati donekle povećati broj ispitanika (u smislu pokušaja ispitivanja ozlijedjenih i iz drugih razloga odsutnih igrača), što je moguće postići samo u minimalnoj mjeri. Međutim, možda bi dobro bilo u uzorak uključiti i

igrače četiri najuspješnije hrvatske momčadi, čime bismo (vjerojatno) dobili veći varijabilitet u području parametara situacijske učinkovitosti, ali i u perfekcionizmu.

ZAKLJUČAK

Nije pronađena statistički značajna povezanost između manifestnog i doživljajnog perfekcionizma sa standardnim i izvedenim parametrima situacijske uspješnosti u košarci. Utvrđili smo da «unidimenzionalni» perfekcionizam može biti definiran pomoću dvije dimenzije, barem u našem istraživanju.

Neke dimenzije perfekcionizma karakteristika ličnosti te percipirane momčadske kohezije su dobri prediktori nekih parametara situacijske učinkovitosti košarkaša.

Literatura

1. Calhoun JF, Accocella JR. Psychology of adjustment and human relationships. New York: McGraw-Hill Publishing Company, 1990.
2. Dizdar, D. RTT.stb – program za utvrđivanje metrijskih karakteristika kompozitnih mjernih instrumenata, U: Milanović D, ur. Zbornik radova Kineziologija za 21. stoljeće, Dubrovnik, 22.-26.09.1999. Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu, 1999; 450-4.
3. Dizdar D. Vrednovanje skupa metoda za procjenu stvarne kvalitete košarkaša. Zagreb: Kineziološki fakultet. 2002. Disertacija.
4. Dunn JGH, Causgrove Dunn J, Gotwals JK, Vallance JK, Craft JM, Syrotnik DG. Establishing construct validity evidence for the Sport multidimensional perfectionism scale. *J Appl Sport Psychol* 2006; 18(1): 43-50.
5. Dunn JGH, Causgrove Dunn J, Syrotnik DG. Relationship between multidimensional perfectionism and goal orientations in sport. *J Sport Exerc Psychol* 2002; 24: 376-95.
6. Dunn JGH, Gotwals JK, Causgrove Dunn J. An examination of the domain specificity of perfectionism among intercollegiate student-athletes. *Pers Individ Dif* 2005; 38(6): 1439-48.
7. Frost RO, Heimberg RG, Holt CS, Mattia JI, Neuberg AL. The dimensions of perfectionism. *Cognit Ther Res* 1990; 14: 449-68.
8. Hewitt PL, Flett GL. Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology, *J Pers Soc Psychol* 1991; 60: 456-70.
9. Ivanov L, Penezić Z. *Burnsova skala perfekcionizma*, U: Proroković A, Lacković-Grgin K, Ćubela, V, Penezić Z, ur. Zbirka psihologičkih skala i upitnika 2: Zadar: Filozofski fakultet, 2004; 13-8.
10. Lauri Korajlija A. *Povezanost perfekcionizma i atribucijskog stila s depresivnošću i anksioznošću*. Zagreb: Filozofski fakultet, 2005; Magistarski rad.
11. Mejovšek M. Uvod u metode znanstvenog istraživanja. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2003.
12. Penezić Z, Ivanov L, Proroković A. Samoefikasnost i perfekcionizam kod studenata. Radovi - Razdoblje filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije 1998; 37 (14): 67-80.
13. Sindik J. *Povezanost konativnih obilježja vrhunskih košarkaša i situacijske učinkovitosti u košarci*. Zagreb: Kineziološki fakultet, 2009. Doktorska disertacija.